

تهرانی - شهرستانی

افشین در باب یک دوگانه اجتماعی

آذر (زهرا) تشکر

۱۳۹۹

Tasakkor, Azar.

سرشناسه: تشکر، آذر، ۱۳۴۶ -

عنوان و نام پدیدآور: تهرانی - شهرستانی: اندیشیدن در باب یک دوگانه اجتماعی / آذر تشکر.

مشخصات نشر: تهران: شرکت انتشارات علمی و فرهنگی، ۱۳۹۸.

مشخصات ظاهری: بیست و هشت، ۱۸۸ ص.؛ مصور.

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۴۳۶-۸۸۶-۵

وضعیت فهرست‌نویسی: فیا

یادداشت: کتابنامه: ص. [۱۸۷] - ۱۸۸.

عنوان دیگر: اندیشیدن در باب یک دوگانه اجتماعی.

موضوع: قوم‌شناسی - ایران - تهران - جنبه‌های جامعه‌شناختی

موضوع: Ethnology - Sociological aspects - Iran - Tehran

موضوع: جامعه‌شناسی شهری - ایران - تهران.

موضوع: Sociology, Urban - Iran - Tehran

موضوع: مهاجرت داخلی - ایران - جنبه‌های اجتماعی

موضوع: Migration, Internal - Iran - Social aspects

موضوع: تهران - اوضاع اجتماعی

موضوع: Tehran (Iran) - Social conditions

شناسه افزوده: شرکت انتشارات علمی و فرهنگی

شناسه افزوده: Elmi - Farhangi Publishing Co

رده‌بندی کنگره: HT ۱۴۷

رده‌بندی دیویی: ۳۰۷/۷۶۰۹۵۵۱۲۲۲

شماره کتابشناسی ملی: ۵۸۸۴۶۹۴

تهرانی - شهرستانی

پسیندز - در باب یک دوگانه اجتماعی

فرستنده: آذر (برای) تشکر

چاپ نخست: ۱۹۹۸

شمارگان: ۱۰۰ نسخه

حروفچینی و آماده‌سازی: انتشارات علم و فرهنگی

لیتوگرافی، چاپ و صحافی: شرکت چاپ و نشر علم و فرهنگی کتیبه

حق چاپ محفوظ است

معاونت امور اجتماعی فرهنگ
اداره کل مطالعات اجتماعی و فرهنگی

انتشارات
علمی و فرهنگی

اداره مرکزی و مرکز پخش: خیابان نلسون ماندلا (آفریقا)، چهارراه حقانی (جهان کودک)، کوی
کمان، پلاک ۲۵؛ کدپستی: ۱۵۱۸۷۳۶۳۱۳؛ صندوق پستی: ۹۶۴۷ - ۱۵۸۷۵؛ تلفن اداره مرکز

۰۷۰-۸۸۷۷۴۵۶۹؛ فکس: ۸۸۷۷۴۵۷۲؛ تلفن مرکز پخش: ۸۸۸۸۰۱۵۲؛ فکس: ۸۸۸۸۰۱۵۱

آدرس اینترنتی: www.elmifarhangi.ir info@elmifarhangi.ir

وبسایت فروش آنلاین: www.elmifarhangi.com

فروشگاه مرکزی (پرنده آبی): خیابان نلسون ماندلا (آفریقا)، بین بلوار گلشهر و ناهید، کوچه گلغام،

پلاک ۷۲؛ تلفن: ۰۳-۲۲۴۱۴۰۳

فروشگاه یک: خیابان انقلاب، روبه‌روی در اصلی دانشگاه تهران؛ تلفن: ۱۶-۶۶۹۶۳۸۱۵ و ۶۶۴۰۰۷۸۶

فروشگاه دو: میدان هفت‌تیر، خیابان کریمخان زند، بین قائم مقام فراهانی و خردمند، پلاک ۱۳؛

تلفن: ۸۸۳۴۳۸۰۶-۷

یادداشت ناشر

مجموعه کتاب‌های «حکایت‌های مردم‌نگاری زندگی روزمره» تلاشی است در راستای معرفی و تفسیر ابعاد پیدا و پنهان رفتار، خلیقات و عادات ما ایرانیان در عرصه‌های مختلف زندگی روزمره همچون کار، ازدواج، سکونت، سفر، اوقات فراغت، همسایگی، زندگی زناشویی، بیماری، درمان و... ابعاد و سویه‌هایی که ما کمتر مجال پیدا می‌کنیم در مورد آن‌ها به عنوان یک ناظر بی‌طرفانه ببینیم و نظاره‌گر آن‌ها باشیم. از این رو این مجموعه بیش از هر چیز دعوتی است به خوانندگان و مخاطبان عام که کمی در کردارهای روزمره خود با سرفیاض، خویش به نظاره بنشینند و تأمل کنند. شاید نتایج به دست آمده هرچند چیزی نباشد که هر یک از ما در حیات شخصی خود به طور مستقیم تجربه می‌کنیم اما سعی شده است که تا اندازه زیادی با تجربه‌های فردی هر یک از ما ایرانیان همخوان باشد. بنابراین تلاش شده است که در هر یک از مضامین زندگی روزمره، تجربه جمعی به نمایش گذاشته شود. از سوی دیگر هر فردی فهم و استنباط کلی و یکپارچه‌ای از زندگی روزمره خود دارد به طوری که همواره آن را به صورت کلی دریافت

می‌کند و در مورد آن قضاوت می‌کند و حس و حال خود از آن را نیز به گونه‌ای کلی برای خود و برای دیگران روایت می‌کند. این فهم «کلی» اگرچه از هویت ما تمامیت یکپارچه‌ای می‌سازد اما سد راه درک دقیق و درست از اجزاء و عناصر سازنده‌اش می‌گردد. از این رو، این مجموعه سعی می‌کند هر یک از عناصر سازنده زندگی روزمره نیز که عملاً تجزیه‌ناپذیر است، به نحوی مستقل تشریح و توضیح نماید. این مجموعه به دنبال نفوذ به شعور و آگاهی‌های عملی ماست و در نتیجه خواهان بررسی و تأمل در مولفه‌ها و وجوه آن است. مجموعه‌ای از مردمانی زندگی روزمره ضمن سپاس از جناب آقای دکتر ناصر مدین‌مهرایی که به همت و به واسطه نظارت علمی ایشان تولید و تهیه گشته است. امیدوار است که توانسته باشد بخش مهم و برجسته‌ای از فهم متعارف و سنتی ایرانی را از خود و زندگی روزمره‌اش به خوانندگان نشان داده باشد.

WWW.KOOLAH.COM

فهرست مطالب

- فهرست تصاویر ..... سیزده
- مقدمه ..... پانزده
- بخش اول: تهران؛ تشکیل یک مرکز ۱
- تهران، نقطه‌ای کوچک در سرزمینی بزرگ ۳
- «ناف تهران» کجاست؟ ۵
- تهران چگونه سر بر آورد؟ ۶
- آغاز مرکزیت و پایتختی! ۸
- تهران ناصری ۱۰
- جمعیت تهران پایتخت ۱۳
- جمعیت مهاجران و شهرستانی‌ها ۱۶
- دو گانه تهرانی - شهرستانی چگونه ساخته شد؟ ۱۸
- قصه از بازار شروع شد! ۱۹
- تهران و شهرستانی‌ها در سینما و تلویزیون ۲۵

- ۳۳ ..... تهرانی و شهرستانی در شعر و ترانه.
- ۳۷ ..... تهرانی از دلایل انکارناپذیر در شعر سپانلو.
- ۳۹ ..... تهران و شهرستانی در رمان و داستان.
- ۴۴ ..... گویش و رسم الخط.
- ۴۹ ..... بخش ده م: زیست شهرستانی در تهران.
- ۵۱ ..... نکات دامنگیر تهران.
- ۵۳ ..... جاذبه‌ها، تهران.
- ۵۴ ..... پول، فرصت، مکانات.
- ۵۹ ..... کار، تحویل، بازار.
- ۶۵ ..... سرعت، تنوع، روم زندگی در تهران.
- ۷۰ ..... غربی، رهایی و برکت.
- ۷۴ ..... یاد همیشه ولایت.
- ۸۰ ..... چمدان‌های نیمه‌باز.
- ۸۰ ..... مهاجران شهرستانی و برنامه‌ریزی مهر تهران.
- ۸۲ ..... سیاستمداران شهرستانی در تهران.
- ۸۴ ..... ساختن تهران به دست شهرستانی‌ها.
- ۸۸ ..... محله‌های تهران در اشغال شهرستانی‌ها.
- ۹۲ ..... سوپر دریائی‌ها در تهران.
- ۹۴ ..... تهران؛ گشودن آرام راز و رمزها.
- ۹۹ ..... پیشروی آرام.
- ۱۰۱ ..... خانه گزیدن و ماندن.
- ۱۰۹ ..... منطق زیست متروپل.
- ۱۱۷ ..... بخش سوم: تهرانی اصیل بودن، تهرانی شدن.

۱۱۷.....	تهرانی بودن و تهرانی شدن
۱۱۸.....	تهرانی اصیل
۱۲۵.....	تهران اصیل
۱۲۷.....	داستان خیابان ایران
۱۳۴.....	بچه تهران
۱۳۶.....	فقدان خودروی تهرانی
۱۳۸.....	تهرانی شدن
۱۴۴.....	بهمجه ریان
۱۴۶.....	تهران اصالت
۱۵۳.....	بخش چهارم: متن و حاشیه؛ زندگی در سایه رقابت
۱۵۵.....	سامان زندگی رقابت آمیز در تهران
۱۵۷.....	تراژدی شهر اشغال شده
۱۶۸.....	شهر برتری جو
۱۷۱.....	همخانگی و رقابت
۱۷۵.....	حاشیه قوی تر از متن
۱۸۱.....	سخن آخر
۱۸۲.....	منابع